

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Vojtěcha Šimíčka, soudce Ludvíka Davida (soudce zpravodaj) a soudkyně Kateřiny Šimáčkové ve věci ústavní stížnosti stěžovatele Jiřího Kuběnky, zastoupeného Mgr. Michalem Dlabolou, advokátem se sídlem U Studánky 250/3, Praha 7, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2018 č. j. 25 Cdo 18/2018-421 a rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 27. 4. 2017 č. j. 69 Co 136/2017-384, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

1. Stěžovatel se ústavní stížností domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí, neboť má za to, že jimi bylo porušeno jeho právo na ochranu vlastnictví dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a právo na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

2. Jak vyplývá z obsahu ústavní stížnosti a napadených rozhodnutí, stěžovatel se v řízení před obecnými soudy domáhal náhrady škody ve výši 152 100 Kč způsobené dne 11. 5. 2009 pádem větve modřínu ve vlastnictví města Jeseník na jeho automobil zaparkovaný poblíž jeho bydliště. Okresní soud v Jeseníku (dále jen "nalézací soud") rozsudkem ze dne 24. 11. 2016, č. j. 5 C 139/2009-359 žalobu zamítl. Po provedeném dokazování, včetně pořízení znaleckého posudku, dospěl k závěru, že větev se odlomila v důsledku silnějšího poryvu větru (15,3 m/s) a vyšší křehkosti této dřeviny, což je její vlastnost; strom byl v dobré kondici odpovídající jeho stáří a městskému prostředí, netrpěl hnilobou, jeho zdravotní stav ani poté nevyžadoval nějaký odborný zásah. Žalované město Jeseník tedy neporušilo svou prevenční povinnost dle § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v rozhodném znění, ve smyslu zanedbání povinné péče, neodpovídá proto za škodu. Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, (dále jen "odvolací soud") rozsudkem ze dne 27. 4. 2017 č. j. 69 Co 136/2017-384 rozsudek nalézacího soudu potvrdil. Dovolání stěžovatele Nejvyšší soud usnesením ze dne 13. 3. 2018 sp. zn. 25 Cdo 18/2018 pro nepřipustnost odmítl. Dospěl k závěru, že rozsudek odvolacího soudu není v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2508/2012, neboť to spočívalo na odlišném skutkovém základu věci. Napadené rozhodnutí je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, podle níž kritériem odpovědnosti vlastníka stromu je vedle příčiny vzniku škody též objektivní možnost předvídat v daném místě a čase nebezpečí pádu stromu (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2012 sp. zn. 25 Cdo 1927/2012, ze dne 2. 4. 2014 sp. zn. 25 Cdo 2358/2013, ze dne 22. 2. 2017 sp. zn. 25 Cdo 4605/2015, ze dne 27. 4. 2017 sp. zn. 25 Cdo 4132/2016). K dalším námitkám týkajícím se skutkových zjištění a hodnocení důkazů Nejvyšší soud uvedl, že postrádají charakter právní otázky, kterou by mohl a měl dovolací soud řešit, neboť nesměřují proti právnímu posouzení věci odvolacím soudem, ale paušálně proti skutkovým závěrům.

3. Průběh řízení a obsah napadených rozhodnutí je účastníkům znám, Ústavní soud proto pokládá jejich podrobnější rekapitulaci za neúčelnou.

4. Stěžovatel ve své ústavní stížnosti obdobně jako v předchozím řízení před obecnými soudy namítá, že v posuzované věci se nejednalo o kalamitní situaci, kdy by ve velkém padaly větve okolních stromů, předmětný pád větve je proto nutné přičítat špatnému stavu stromu. Odpovědnost tedy leží na vlastníku stromu, tj. městu Jeseník. Uvádí, že riziko pádu větve bylo možné předvídat, neboť větve modřínu jsou křehčí a snáze se ulamují, strom byl navíc 20 m vysoký a ovlivněný městským prostředím. Je toho názoru, že od města Jeseník lze požadovat větší míru péče. Ústavně právní rozměr stěžovatel spatřuje v kolizi dvou základních práv, a to vlastnického práva k modřínu a vlastnického práva k automobilu a výsledném porušení práva na ochranu vlastnictví stěžovatele.

5. Stěžovatel dále s poukazem na náleze Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2315/15 ze dne 12. 4. 2016 napadá výrok o náhradě nákladů řízení. Namítá, že pokud město Jeseník dokázalo hájit své zájmy v prvoinstančním řízení, nebyl důvod pro jeho zastoupení v řízení před odvolacím soudem, ve kterém je navíc prostor pro uplatnění nové argumentace značně omezen. Přiznáním náhrady nákladů řízení městu Jeseník obecné soudy porušily stěžovatelovo právo na spravedlivý proces. Nejvyšší soud navíc stěžovatelovy námitky týkající se náhrady nákladů řízení nevypořádal. Závěrem stěžovatel pomocí přiložené fotodokumentace rozporuje závěr odvolacího soudu, že město Jeseník řádně provádí běžnou údržbu předmětného stromu.

6. Z formálního hlediska bezvadná ústavní stížnost byla podána ve lhůtě osobou oprávněnou a řádně zastoupenou, k jejímu projednání je Ústavní soud příslušný a návrh je přípustný.

7. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti a dospěl k závěru, že tato představuje zjevně neopodstatněný návrh ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené ustanovení v zájmu racionality a efektivity řízení před Ústavním soudem dává tomuto soudu pravomoc posoudit "přijatelnost" návrhu ještě předtím, než dospěje k závěru, že o návrhu rozhodne meritorně nálezem, přičemž jde o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nemá charakter řízení kontradiktorního a ve které může Ústavní soud rozhodnout jen na základě obsahu napadených rozhodnutí orgánů veřejné moci a údajů obsažených v samotné ústavní stížnosti.

8. Ústavní soud připomíná, že není povolán k přezkumu správnosti aplikace podústavního práva; jeho úkolem je totiž v řízení o ústavní stížnosti ochrana ústavnosti [čl. 83 a čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky], nikoliv "běžné" zákonnosti. Ústavnímu soudu proto nepřísluší, aby prováděl přezkum rozhodovací činnosti obecných soudů ve stejném rozsahu jako obecné soudy. Námitky stěžovatele obsažené v ústavní stížnosti jsou ovšem ve své podstatě pouze pokračováním polemiky s výše rekapitulovanými právními závěry obecných soudů, přičemž jejich opětovné přednesení v ústavní stížnosti svědčí spíše o snaze stěžovatele dosáhnout alespoň v řízení před Ústavním soudem potvrzení svého názoru na čistě podústavní otázku týkající se rozsahu prevenční povinnosti vlastníka stromu. Tímto nicméně stěžovatel staví Ústavní soud právě do pozice další instance v systému obecného soudnictví, která mu však s ohledem na výše uvedené nepřísluší.

9. Pro rozhodnutí Ústavního soudu je podstatné, že odvolací soud se v napadeném rozsudku přesvědčivě a vyčerpávajícím způsobem vypořádal se všemi námitkami účastníků (v této souvislosti především stěžovatele) a své rozhodnutí náležitě odůvodnil a vysvětlil. Také odvolací soud se věcí zabýval v intencích příslušných procesních ustanovení, a dospěl k závěru, že námitky stěžovatele nezakládají přípustnost dovolání. Na tomto místě Ústavní soud zdůrazňuje, že řízení o dovolání je řízením o mimořádném opravném prostředku a procesní předpis nezaručuje právo účastníka na meritorní projednání tohoto opravného prostředku. Odůvodní-li Nejvyšší soud své rozhodnutí o odmítnutí dovolání, což se v tomto případě stalo, neexistuje žádný důvod, pro který by měl Ústavní soud zasahovat. Námitky proti výroku o náhradě nákladů řízení nejsou v odvolacím řízení přípustné, Nejvyšší soud se jimi proto nebyl povinen zabývat.

10. Ohledně námitek týkajících se náhrady nákladů řízení Ústavní soud připomíná, že dle ustálené judikatury Ústavního soudu je rozhodování o nákladech řízení doménou obecných soudů a Ústavnímu soudu do tohoto rozhodování zásadně nepřísluší zasahovat. Při posouzení postupuje velmi zdrženlivě a výrok o náhradě nákladů řízení ruší pouze výjimečně. Není oprávněn v detailech přezkoumávat jednotlivá rozhodnutí obecných soudů o nákladech řízení či je korigovat z pohledu tzv. podústavního práva, a to i tehdy, pokud by se s výkladem a aplikací tohoto práva obecnými soudy v tom kterém konkrétním případě neztotožňoval (viz např. usnesení sp. zn. III. ÚS 2581/13 ze dne 22. 1. 2014). Otázka náhrady nákladů může dosáhnout ústavněprávní dimenze toliko v případě extrémního vykročení z pravidel upravujících toto rozhodování, např. v důsledku svévolné interpretace a aplikace příslušných ustanovení zákona, či v případě extrémního rozporu s principy spravedlnosti (srov. např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2313/11 ze dne 13. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 83/14 ze dne 17. 3. 2014 či sp. zn. III. ÚS 900/16 ze dne 7. 6. 2016). Takový deficit však napadené rozhodnutí odvolacího soudu - resp. jeho relevantní výroky - nevykazuje. Odvolací soud řádně odůvodnil, že posuzovaný spor o náhradu škody a řešení otázky obecné prevenční povinnosti města jako vlastníka obecní zeleně překračuje rámec běžné agendy městského úřadu. Ústavní soud neshledává závěr odvolacího soudu ani excesivním, ani v extrémním rozporu s principy spravedlnosti. K námitce zpochybňující řádnou péči žalovaného města Jeseník o obecní zeleň a přiložené fotodokumentaci Ústavní soud uvádí, že s ohledem na svou výše vymezenou pravomoc není oprávněn přezkoumávat zjištěný skutkový stav. Pro úplnost však uvádí, že obecné soudy ve věci provedly rozsáhlé dokazování včetně pořízení znaleckého posudku, není proto jakýkoli důvod, aby Ústavní soud do této kompetence obecných soudů zasahoval.

11. Ústavní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že naříkaná základní práva stěžovatele napadenými rozhodnutími porušena nebyla. Ústavní soud proto ústavní stížnost odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 21. května 2019

Vojtěch Šimíček, v. r.
předseda senátu